

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:

Na celý rok — — 4 koruny — hal.
 Na pol roka — — 2 " — "
 Na štvrt roka — — 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.

Majiteľ a vydavateľ:

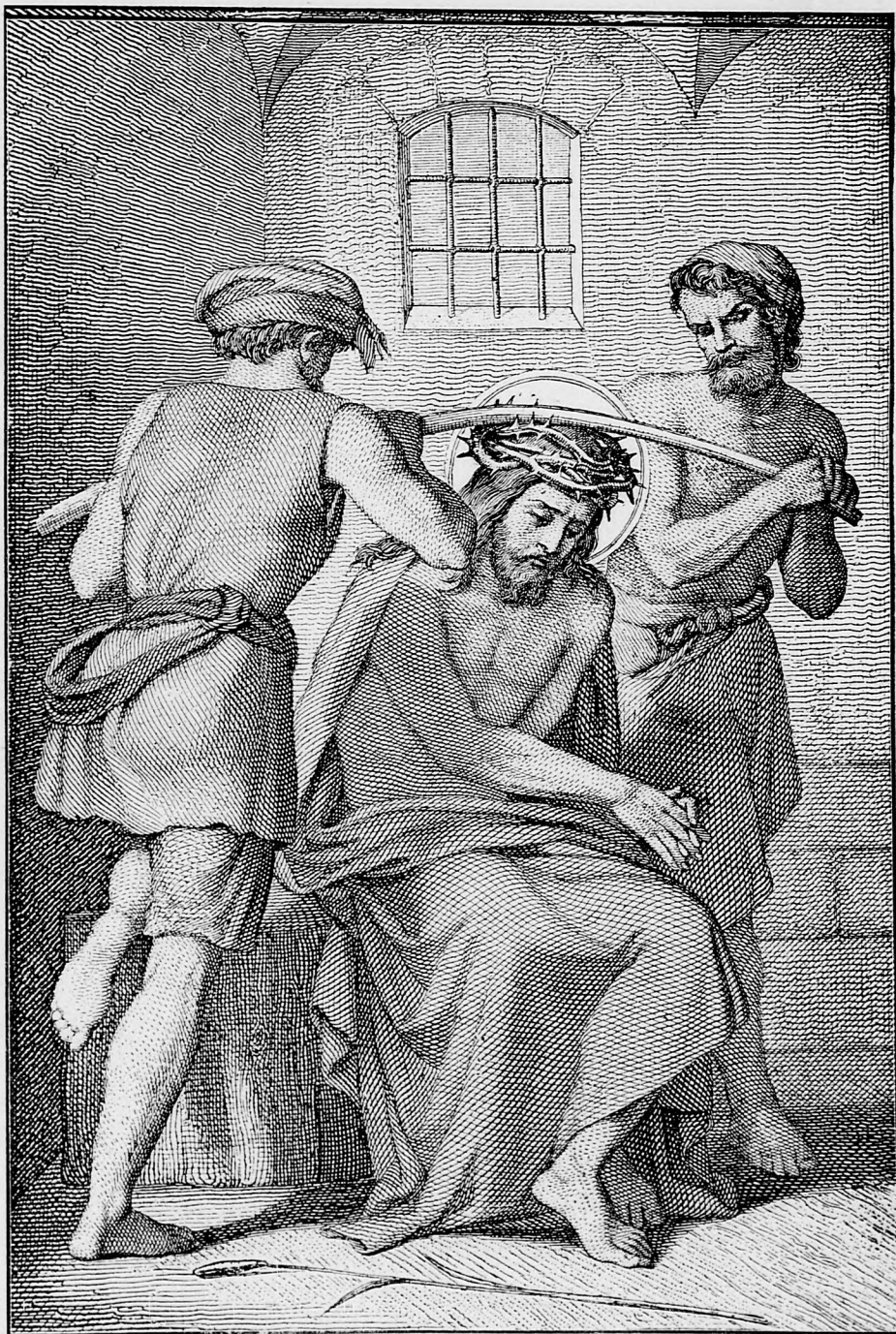
JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:

Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
 sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
 ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedneho 5 stípcového
 nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Nech je dvojročná vojanská služba.

Hlavnou požiadavkou programu kresťanskej ľudovej strany je zníženie vojanských tiarch. Ku tomuto patrí v prvom rade zníženie služby vojanskej z troch rokov na dva roky. Za toto bojovali sme na stá a stá ľudových shromaždeniach. Za toto neustále bojovaly naše časopisy. Vyslancovia kresťanskej ľud. strany za toto zasadili sa na krajiniskom sneme odhodlane celou jejich výrečnosťou a vedomosťou. Staručký vodca kresťanskej ľudovej strany gróf Ferdinand Zichy za toto pozdvihol svoje mohutné slovo aj v snemovni veľmožov. Noviny kresťanskej ľud. strany preto soshieraly ku 1400 prosbopisom zo všetkých strán krajiny 183.000 podpisov, aby sme mladíkom k vojanskému stavu povolaným aspoň jeden rok života oratovali pre jejich rodinu. Bo je to veľké poľahčenie pre každú rodinu, keď práce schopného a pracovať chcejúceho mladého človeka nie hneď na tri roky odtrhnú od otca a matky z

Ježiš, ktorého pre nás trnim korunovali.

kruhu rodinného. Za tieto šlachetné snahy má náš ľud čo najviac povďačným byť kresťanskej ľudovej strane. Ako sa dozvedáme, smerodajné kruhy vojanské prísne zaoberajú sa s touto myšlienkou kresťanskej ľudovej strany v jejich porádach a odhodlane uvažujú do života uvedenie dvojročnej služby vojanskej.

K tomuto cieľu žiadajú pre spoločnú armádu v okrúhľom počte 23.000, pre uhorské honvédstvo ku postaveniu honvédskeho delostrelectva a honvédskej triedy strojovej zbrane asi 4000, pre rakúske honvédstvo krom roku 1903. povolených a už aj odobraných 4500, ešte asi 5000 rekrútov.

V priechodnom čase pred uvedením do života dvojročnej služby vojanskej assentirovali by na takýto spôsob do spoločnej armády 125 tisíc, do uhorského honvédstva asi 17.000, do rakúskeho honvédstva 19.000, spolu teda okolo 161.000 rekrútov. Krom zvýšenia kontingentu majú v pláne ešte aj postavenie robotných plukov, ako priechodnú ustanovizeň a najvyššia vojanská správa len potom chce do života viesť nový zákon vojanský.

Nový vojanský zákon zakladá sa na čiastočnej vojanskej službe. Počet rekrútov ku uvedeniu do života dvojročnej služby potrebný, vôbec tak zamýšľajú prítomne dosiahnuť, že keď kontingent rekrútov pri trojročnej službe obnáša na príklad 120.000 mužov, vtedy pri dvojročnej službe ku udržaniu kontingentu treba by bolo o polovicu viacej, teda 180.000 rekrútov. Pri priechodnom zvýšení kontingentu ešte pred do života uvedením dvojročnej vojanskej služby assentirovali by do spoločnej armády, do vojanského námorníctva a do obojeho honvédstva spolu asi 161.000 rekrútov každý rok. Pri uvedení do života dvojročnej služby — rátając ku tomu o polovicu viacej — potrebný by bol z 240.000 mužov pozostávajúci kontingent. Ponevác ale dvojročná vojanská služba má byť len čiastočná, pri jazdecťve, námorníctve, pravdepodobne aj pri delostrelectve a ženiplukoch poostane trojročná služba a len pechota a mužstvo pobočného odvetvia slúžiť majú cez dva roky. Nový zákon vojanský tomuto zodpovedne kontingent rekrútov ustáluje miesto 240.000, v počte 200.000 mužov ročite, proti 130.000 rekrútom koľko ich prítomne assentirovali.

Kresťanská ľudová strana nehladí na to pod akými podmienkami má byť snemu predostrený alebo do života uvedený nový vojanský zákon. Hlavnou jej úlohou je, aby konečne ustálené bolo, že naši mladíci len cez dva roky majú pri vojsku slúžiť. Jedon rok mladého života je veľký kapitál pre rodinu patričných, ako aj pre všeobecnosť. Koľkí staručkí rodičia netrpezlivo čakajú návrat svojho syna od vojska. Krom iných ohľadov rodinných potrebujú ho kolo domu, v hospodárstve ako kus chleba. Mnohí prinútení sú ku prácam, ktoré by pri vojsku slúžiaci syn mal vybavovať, nájomníka držať. Kto toto a mnoho iného — čo je s vojančinou spojené — pováži, či nemusí nahliadnuť, ak veľké dobrodenie je to, že sa mladý človek o rok prvej od vojančiny oslobodí? Nejedna otec, nejedna utrápená matka budú sa tomu nevýslovne tešiť.

Tá dvojročná vojanská služba! to je zas len veľký výsledok kresťanskej ľudovej strany. Neustáva ona bojovať za blaho a pozdvihnutie ľudu. Ako bojuje za dvojročnú službu, tak bude bojovať neustupne aj za to, aby kontingent rekrútov ustálený bol vždy v najpotrebnejších a v najužších rozmeroch a aby výdavky na vojanské potreby neprevyšovali sily nasej krajiny a hýbaly sa v medziach slušnosti. Kresťanská ľudová strana znovu dokázala, ako za ľud a mladé pokolenie pracuje! Ľudia! z povďačnosti nasledujte kresťanskú ľudovú stranu!

Shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu.

V utvorovaní miestnych organizácií Jednoty Katolíckeho Ľudu pokračuje sa takmer každý deň. Tento katolícky pohyb je v každom ohľade veľmi zriedkavý a medzi podobnými pohybami katolíkov snád v celej Europe stojí na prvom mieste. Tá radostna okolnosť, že sa nielen pospolitý ľud, lež aj takrečená intelligencia v neseľchane veľkom počte shŕňa okolo zástavy Katolíckej Jednoty, je len zrejým dôkazom toho, že ak veľmi je ona potrebná. V tomto povedomí horliví katolíci utvorili vo svojich shromaždeniach Jednotu Katolíckeho Ľudu v nasledujúcich obciach:

Vágmedencze (stol. Nyitra). Jozef Chmela, veľazaslúžený dekan-farár a horlivý katolícky učiteľ August Csúzy vysvetlovali v shromaždení cieľe Jednoty, po čom dalo sa hneď zapísať 66 členov. Za miestneho správcu vyvolený je dekan-farár Jozef Chmela, za vodcov skupenín Michal Gászó a Alojz Modrovszky.

Viszocsány (stolica Trencsén). Utvorenie Jednoty dňa 15. marca s mnoho členami. Miestny správca je farár Jozef Benyák; vodcovia skupenín sú: učiteľ Franc Netsch, organista-učiteľ Béla Petrás, Štefan Szúszky a Ján Hugyecz.

Nagykányi (stolica Tolna). Utvorenie miestnej organizácie Jednoty so 75 členami. V organizácii sa s celou silou pokračuje.

Csesztreg (stolica Zala). Dňa 15. marca utvorili Jednotu vo veľkom shromaždení. Za miestneho správcu vyvolili Ludvika Moritz. Pridružilo sa veľa členov.

Alsólápos (stolica Szepes). Vo veľkom shromaždení dňa 15. marca držal reč Franc Kompányik. Do utvorenej Jednoty vstúpilo hneď 100 členov.

Szárköld (stol. Sopron). Utvorenie Katolíckej Jednoty dňa 15. marca. V shromaždení dalo sa zapísať 111 členov.

Boldogasszony (stolica Moson). Na pozvanie otcov Františkánov shromáždilo sa 300—400 katolíkov a skoro všetci dali sa do Jednoty zapísať.

Bácsujfalu. Vo veľkom shromaždení držal prednášku Valent Dupp, počom s mnohými členami utvorená bola Katolícka Jednota.

Nagyszombat. V organizácii Jednoty pokračuje sa usilovne. Veľké zásluhy má v meste o tento pohyb Jozef Maszarovics. Utvorujúce shromaždenie bude pred veľkou nocou.

Tiszakálmánfalva (stolica Bács). Utvorujúce shromaždenie bolo dňa 8. marca. V organizovaní pokračuje sa s úspechom.

Pöstyén. Už prvej utvorená Jednota Katolíckeho Eudu dňa 15. marca držala veľké shromaždenie, ktoré s ohnivou rečou zahájil miestny horlivý farár Jozef Práznovszky. Po zahájujúcej reči krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany Koloman Brestyenzsky ako vyslaný zo strediska uduševňujúcimi slovami vysvetľoval potrebnosť Jednoty Katolíckeho Eudu. Na 5000 prítomného obecnstva s hlbokou pozornosťou slyšalo vitéčného ľudového rečníka a osvedčilo sa s hlučnými ováciami za Jednotu Katolíckeho Eudu.

Ďalšie utvárajúce shromaždenia vydržiavané boli v obciach: **Hosszuperesztreg** (stolica Vas), **Prága** (stolica Zala), **Gosztony** (stol. Vas), **Vasszentmihály** a **Rátót**.

Hontfüzesgyarmat. V ľudnatom shromaždení utvorenie Katolíckej Jednoty. Za miestneho správcu vyvolený je jednohlasne farár Ján Simkó.

Csanálos. Dňa 15. marca utvorená je jednohlasne Katolícka Jednota. Miestny správca a vodcovia skupenín sú vyvolení.

Baán (stol. Trencsén). Katolíci mesta držali veľké shromaždenie v miestnosti Katolíckeho Tovaryšského

Spolku v nedeľu dňa 15. marca. V shromaždení rečnili dekan farár Ján Kapsz a kaplán Ludvik Eisele. Pod dojmom zápalistých rečí utvorila sa hneď Jednota a pristúpilo ku nej 105 členov. Za miestneho správcu vyvolený je horlivý dekan farár Ján Kapsz. Vodcovia skupenín sú: Ludvik Eisele kaplán, Anton Toroszkv, Imrich Zsitnyan, Anton Ztrestyenyanszky a Vilhelm Jedlicska.

Rábahidvég (stol. Vas). Veľké utvárajúce shromaždenie, v ktorom ku Jednote na mieste pristúpilo 159 členov.

Alap (stol. Fejér). V prítomnosti celej obce utvorila sa Jednota s početnými členami.

Sempte (stolica Nyitra). Dňa 15. marca utvorili vo veľkom shromaždení Katolícku Jednotu. Miestny správca je farár Štefan Jankovics, jeho zastupiteľom Eugen Bartosievics notár. Za vodcov skupenín vyvolení sú: Michal Silhár, Pavel Jávör, Štefan Fencsei, Michal Baranyik, Franc Klampárik, Ján Beluszky, Ján Urbanecz, Ján Miklósik, Imrich Kloton, Georg Molnár, Ján Holicska a Florian Jávör.

Albertfalva. Z príležitosti slávenia 15. marca rozšírenie organizácie Katolíckej Jednoty.

Szalka (stolica Hont). V shromaždení ešte dňa 1. marca vydržiavanom dekan-farár Georg Ferenczy vysvetlil cieľe Katolíckej Jednoty. V druhom shromaždení dňa 15. marca prevedená bola úplne celá miestna organizácia a vyvolení sú: miestny správca dekan-farár Georg Ferenczy, jeho zastupiteľ Štefan Winkovich, organista-učiteľ, vodcovia skupenín sú: Jozef Holló, Ludvik Molnár, Pavel Sotkovszky, Franc Józsa a Gaspar Németh.

Vágbesztercze (stolica Trencsén). Jednotu Katolíckeho Eudu najbližšie utvoria aj v Považskej Bystrici. Prípravy tohoto utvorenia, ktoré sa má previesť vo veľkých rozmeroch porobí okresné duchovenstvo v porade v prvých dňoch apríla vydržiavať sa majúcej. Za Jednotu Katolíckeho Eudu veľkú zaujatosť prejavuje nielen okresné duchovenstvo, lež aj katolícke obyvateľstvo, tak pospolitý ľud, ako aj intelligencia.

Dňa 19. marca navštívil svoj volebný okres krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany Georg Szmrecsányi. Početní voličia držali z tejto príležitosti veľmi oduševnenú poradu, v ktorej jednohlasne vyslovili, že veľmi za potrebné držia utvorenie Katolíckej Jednoty. Na porade prítomní boli: Jozef Blahot, rychtár, dr. Jozef Sztranyovszky, pravotár, Ludvik Klika, Mikuláš Bellon, Štefan Lichtmann, Eduard Leeskó, Ján Malobiczky, Justin Malobiczky, Ladislav Chmelovszky, kaplán a iní početní.

Shromaždenia Jednoty Katolíckeho Eudu sú zrejme osvedčenia katolíckeho sebaľapovedomia. Každý katolík, čo sa ku tomuto pohybu pripojí, verejne vyznáva týmto činom svoju vieru a dokazuje, že sa neľaká pred ľuďmi, čo viery nemajú a len preto kde-tu opovažujú sa brojiť proti Katolíckej Jednote. Netreba ale slyšať fa-

lošných prorokov a každý katolík, čo slobodne rozumom svojim vládne a má srdce na mieste, nech sa bezodkladne dá zapísať do Jednoty Katolíckeho ľudu!

Ochrana chudobného ľudu.

Krajinský vyslanec Georg *Szmrecsányi* poznove dokázal na sneme, že tak on, ako aj tá politická strana, ku ktorej patrí, za slovenský ľud zaujímajú sa pri každej príležitosti a ani za okamženie neváhajú, keď sa o to jedná, tomuto ľudu v sociálnej, alebo v bársakej inej spravodlivej záležitosti ku pomoci prispieť. Uznáva to už aj sám tento ľud a preto sa v poslednom čase s mnohými podpisami opatrenou prosbou obrátil s dôverou ku krajinskému vyslancovi kresťanskej ľudovej strany Georgovi *Szmrecsányimu*, aby ho obrátil proti nespravodlivému jednaniu rakúskej vlády, ktorá našim malým obchodníkom predaj tovaru z dom do domu na území rakúskom zakázala. Krajinský vyslanec v interpellácii predniesol túto záležitosť na sneme a žiadal uhorského ministra obchodu, aby zakročil ku prospechu nášeho ľudu na patričnom mieste, a keby toto k žiadúcemu výsledku nevedlo, aby proti rakúskym obchodníkom, čo jejich tovar z dom do domu u nás predávajú, s tým istým spôsobom postupoval, ako to tam v Rakúsku robia proti nášemu ľudu. Krajinský vyslanec Georg *Szmrecsányi* túto spravodlivú vec tak vrele a dôkladne predniesol snemu, že uhorský minister obchodu zaraz zaslúbil v tejto záležitosti v záujme nášeho ľudu bezodkladne a čo najprísnejšie zakročiť.

Veľmi nám je ľúto, že interpelláciu krajinského vyslanca Georga *Szmrecsányiho* pre nedostatok miesta len vo výťahu uverejniť môžeme, každý spravodlivý človek ale už aj z tohoto vidí, ak veľmi mu osud nášeho ľudu na srdci leží a ako opravdový priateľ ľudu, ako sa snaží pomôcť mu, kde môže. Osnova interpellácie vo výťahu je nasledujúca:

Georg *Szmrecsányi*: Ctený Dom! Cisársky patent z roku 1852. uvádza v 17. §-e tie priemyselné odvetvia, ktorých odpredaj z dom do domu sa prevádza a účastné sú istých výhod, medzi iným toho, že na celom území tehďajšej

državy rakúskej slobodne z dom do domu predávať sa mohlo.

V smysle tohto patentu medzi iným trenciánski drotári, oravskí plátenníci, zvolenski predavači domového priemyslu, trenciánski sklenári mali právo slobodne predávať svoj tovar tak v Rakúsku, ako aj v Uhorsku; zarovnak mali také právo kučebri a českí čipkári, ktorí so svojim tovarom tiež slobodne mohli u nás chodiť.

Od roku 1868. v obchodných smluvách s Rakúskom uzavretých, zákonami zabezpečené bolo, aby naši malí obchodníci jejich tovar slobodne predávať mohli.

Zákon hospodárskeho vyrovnania z r. 1878. podobne spomína našich obchodníkov z dom do domu a zabezpečuje im tie isté práva k odpredaju tovaru v Rakúsku, ako majú Rakúšania u nás.

Pritomne ale poukázať musím na to, že v poslednom čase uzavreté hospodárske vyrovnanie neberie ohľad na právo malých obchodníkov z dom do domu.

15. §. terajšej hospodárskej a colnej smluvy praví: že «občania jedného štátu, ktorí na území druhého štátu prevádzajú chcejú obchod, priemysel, alebo prácu hladajú, ohľadom započatia obchodu a pokračovania v ňom, ako aj dotyčno platíť majúcej dane a iných verejných poplatkov s domorodými požívajú rovné práva». Nakladá teda tento zákon, aby medzi obchodníkmi a prácu hladajúcimi oboch štátov rovnoprávnosť panovala v Rakúsku. V poslednom punkte zase priemyselníkov z dom do domu vytvára z výhody, ktoré doposiaľ slobodne a bez prekážky požívali,

Zodpovedne tomuto nariadeniu zákona, minister obchodu Franc Kossuth v porozumení s rakúskym ministrom obchodu dňa 31. decembra vydal nariadenie, ktorým v patente roku 1852. 17. §. označení obchodníci staré práva a výhody požívať majú v oboch štátoch, tí ale, čo pod tie výhody nepatria, vytvorení majú byť obapolne. V smysle tohoto nariadenia, ktoré netrúfam, že ono celkom zodpovedá intenciam našej alebo rakúskej vlády, nastaly celkom nemožné pomery. Tí malí obchodníci, čo majú patentom povolené práva, používať ich môžu aj teraz, na príklad drotári a aj oravskí plátenkári. Tie odvetvia ale podomového obchodu, ktoré od

časov patentu povstaly, na príklad trenčianski podomoví obchodníci s nürnbergským tovarom, sklenári, obchodníci s porcellánom atď., bárs už od rokov slobodne prevádzali tento podomový obchod, teraz vytvorení sú zo všetkých výhod a pozbavení sú chleba.

K najväčšiemu pohoršeniu je ale to, že kým rakúske vrchnosti takrečeno s najväčšou ukrutnosťou vystupujú proti našim ľuďom a ich postriekom posielajú domov, zatým rakúski malí obchodníci zaplavujú našu krajinu a bárs pod patent nepatria, slobodne prevádzajú u nás podomový obchod s tým najrozličnejším tovarom.

Ako následkom neludského postupovania rakúskych vrchností trpí náš ľud, to vidno z petícií v obci Barosháza a Csicsmán v trenčianskej stolici na mňa upravených. Z týchto prosbopisov presvedčíť sa môže každý, že ľud spomenutých dvoch obcí pozbavený je prostriedkov výživy.

Je to vôbec veľmi smutná vec, že sa jednotajne zaoberať musíme s biedou nášeho ľudu slovenského, ktorý nenachodiac doma dostatočnej výživy, prinútený je hľadať si ju za hranicou. Následkom toho vandrujú do Ameriky a my ku tomu máme ešte také nariadenia, ktoré ich vytiskajú do Rakúska.

Poukazujem tiež aj na to, že títo podomoví obchodníci posiaľ jejich obchod o mnoho slobodnejšie prevádzali v Rakúsku, ako im je to doma dovoleno. V Rakúsku počnúc od Viedne mohli slobodne chodiť po celej krajine, kdežto doma, vynímajúc snáď mestá právomocnosťami opatrené, vykázani sú z miest, ba i z nejednej veľkej obce a odkazani sú len na malé dediny.

Vyvolávam preto pozornosť ministra obchodu zvlášte na to, že jestli by kroky s ministrom rakúskym ku výsledku neviedly, aby títo ľudia aspoň doma mohli svoj obchod bez prekážky a všade prevádzať.

Nech mi je dovolené pozornosť ministra obchodu obrátiť aj na to, že slovenský ľud nachodil sa posiaľ v tom najzanedbanejšom stave a nepovažovali ho predtým za iné, ako za mašinu hlasovania a len k tomu bol dobrý, aby dane plátil a vláde lifroval vyslancov. Teraz ale lepšie sa treba starať o náš slovenský ľud, nadovšetko prítomne, keď mu hrozí veľká hmotná škoda. Pomáhajme tomuto ľudu, bo s dobrou vôľou

veľa sa dá urobiť. Dľa môjho náhľadu poľažne akcie vývinu priemyslu s duplovanou pozornosťou treba sledovať tých ľudí. Sú to ľudia usilovní a pracovití a jestli že pán minister obchodu láskave sa zaujme o jejich záležitosť — o čom ani na okamženie nepochybujem — vtedy im aj v jejich biede pomôže. S týmto ale podporuje jejich hmotné a kultúrne zveladenie a vtedy nesadnú tak ľahko na lep zvädzaniam, ako to bohužiaľ teraz zkusujeme. S dôverou očakávam nariadenie pána ministra obchodu v tejto veľmi vážnej záležitosti sociálnej a hospodárskej a predostieram nasledujúcu interpelláciu.

Porada Jednoty «Katolíckeho Ľudu v Ipolyságu».

V záležitosti organizácie Katolíckej Jednoty v stolici hontianskej vydržiavaná bola dňa 17. marca porada v Ipolyságu. Na porade bralo účasť nielen duchovenstvo stolice, lež aj inteligencia a na čele jej hlavný župan, podžupan, stoliční úradníci, statkári okolia a všetci učítelia. Z pospolitého ľudu dostavili sa tiež početní, tak že dvorana mestského domu bola malá pre početných prítomných.

Na porade brali účasť: Július Lits, hlavný župan, gróf Edmund Somsich, veľkostatkár, gróf Hugo Oberdorf, veľkostatkár, Vilhelm Fodor, hlavný slúžny, Karol Marek, podžupan, dr. Gejza Rajner, lekár, dr. Gejza Jagasich, kráľ. notár, dr. Eugen Plechló, pravotár, krom týchto početní iní a duchovenstvo celej stolice.

Zo stredišťa boli prítomní: Dr. Alexander Ernszt a Edmund Beniczky, krajinskí vyslancovia, dr. Béla Laudauer, Štefan Haller, Béla Túri.

Porade predsedal gróf Vilhelm Völczek a v zahajujúcej reči svojej ako príčinu všetkého zlého, pod akým trpíme prítomne my katolíci, udal našu nesriadenosť. K obrane katolíctva treba utvoriť krajinskú organizáciu. Táto organizácia je Jednota Katolíckeho Ľudu. Za katolícke záujmy jednomyselne bojovať je cieľom Katolíckej Jednoty. Srdečne privítal prítomných a poďakoval sa, že v tak veľkom počte prišli ku porade, počom zahájil poradu.

Štefan Haller, hlavný sekretár vo veľkej reči dokázal potrebnosť Jednoty a spolu aj to, že

len skrze túto organizáciu možno je terajšie smutné pomery krajiny v lepšie premeniť.

Dr. Alexander *Ernszt* rečníac o Jednote, predostrel návrh, aby dňa 29. marca v celej stolici vydržiavané boly utvoriujúce shromaždenia, aby takto Jednota Katolíckeho Ľudu organizovaná bola v celej stolici hontianskej.

Návrh prijatý bol s oduševnením jednohlasne, počom predsedajúci gróf Vilhelm Vilczek zaklúčil poradu.

Z príkladu Ježiša Krista čerpaj trpezlivosť.

Mnohí sú nepokojní a domnievajú sa byť nespokojnými, keď nevoľa a nechuf im sedí v srdci pri nepríjemnosťach a nehodách. To je ale veľký omil. Lebo však aj pri tej nechuti môže sa naša vôľa srovnávať s vôľou Božou a môžeme vládnuť sv. trpezlivosťou.

Ktože by bol trpezlivejší od Ježiša Krista? A hľa, jak zroneným bol v getsemanskej zahrade! Tedy to nenie netrpezlivosťou, stoneme-li bolastne: Však len veľkú bolast mám; tuším ani nevydržím atď.

Náš Pán Ježiš trikrát prosil Otca, aby mu odňal kalich. Telo sa vždy protiví bolastnému krížu, to ale ešte nenie netrpezlivosťou. Boli svätí, ktorí v bolastach veľmi bedákali, tak, že ich ďaleko bolo počuť. Či to ale preto vôli Božej odpornej a protivnej bolo?

Sám Ježiš sa ponosoval na kríži: Bože môj, Bože môj, prečo si ma opustil?

Tedy čnosť svätej trpezlivosti nezáleží v tom, aby sme necítili v sebe odpornosť proti nehodám a bolastiam; lež v tom, aby sme chceli to, čo Boh chce, keby sa jakékoľvek bolasti valily na nás. Keď ty tedy nechceš to, čo Boh chce, vtedy si nenie ozdobený čnosťou svätej trpezlivosti.

Keď tedy tebe, čo čistému od hriechov, odpornej je veľa trpeť, opri zrak svoj na Ježiša, ktorý je tvojim Bohom a vzorom. Pozri na jeho krvavé údy a musíš uznať, že tvoj kríž je páperko proti Kristovmu, sťa olovo ťažkému krížu.

Keď dominikán sv. Peter, mučeník, vzdor svojej nevinnosti odsúdený a do druhého kláštoru vrútený bol, kde na pokutu čakal, takto

sa modlil u nŕh Ukrižovaného: «Pane, čo som previnil, čo som prehrešil?» — Na to mu odvetil Ježiš: «A ja som čo previnil, že som tak hrozne musel trpeť?»

Tieto slová tak silným spravily sv. Petra, že pokojne znášal trápenia žalára, ba vďačne a ochotný bol podstúpiť i všemožné muky tohto sveta.

A ty, drahý čitateľu, nenie si ani v žalári, ani trápenie ťa nemorí, snáď len jeden úd tela ťa bolí; a nenie si ani v zločine nevinne obviňovaný, snáď len malá krivda sa ti stala; snáď si len jedným surovým slovom obrazený; snáď len tvoje dobré meno trocha trpelo škodu: a tak stoneš, bedákaš, ako by sa celý svet rúcal na teba. Bedákaj, ale nehreš. Prospešnejšie je pre tvoju dušu, jestli sa tebe uchádza pomsta, nežli by ona z teba mala pochádzať.

Už dľa pohanského spisovateľa Seneku len biedny a chatrný človek odpláca so zlým zlé.

Čím nevinnejší si, tým väčšiu česť budeš mať u Boha i u ľudí a tým podobnejší budeš tomu najnevinnejšiemu a najtrpezlivejšiemu Ježišovi sladkému. Rozvažuj len jak mnoho a jak nevinne trpel Ježiš a dostaneš chuť i vládu, aby si trpezlivo trpel aj ty. Aj tie najväčšie nehody a rozličné kríže čo veľmi ľahké ti budú potom prichádzať.

Keby ťa stihaly aj tie najhroznejšie porážky a trápenia, prirovnaj ich k veľkým mukám Ježiša a uspokojíš sa.

Tedy či je to slušnou vecou, aby človek-kresťan pre každodenné, malicherné nepríjemnosti netrpezlivým bol?!

Nezabudni, že len jedna cesta vedie do neba, a táto je tŕnim rozličných nepríjemností posypaná. Kto na zemi chce mať nebo, nemôže ho očakávať na druhom svete. Vzdychaj si teda v trápnom stave bolastí so sv. Augustínom:

«Pane, na zemi ma tráp, na zemi ma pál, na zemi ma prenasleduj, len na druhom svete mi huď milostivým».

Dr. Zpreserán.

Ten mariansky kostol na Levočskej Hore.

Dost smutne, že o tom novom, stavať sa majúcom kostole málo čo dozvedia sa tí pútnici, čo každoročne do Levoče putujú. Pisateľ

týchto riadkov je tiež jeden z tých pútnikov. Čo najnovšieho sa dozvedel z hodnoverného prameňa, to sa osmeluje tu v «Krešťane» napísať.

Starý kostolík koncom júla roku 1907. je zrútený a fundamenty nového kostola sú už založené. Nový kostol má stáť dvestoštyridsaťtisíc (240.000) korún. Lenže — bohužiaľ — dnes ešte ani polovica toho nenie sozbieraná. Ešte je potrebné dobrých vyše stodvadsaťtisíc (120.000) korún. K budovaniu potrebná voda sa musí z ďaleka rúrami šikovať. Inší materiál tiež veľmi ťažko dostať hore na vysoký vrch; ruková a zápražná robota je veľmi drahá. A preto ľudia Boží — pútnici i nepútnici — čo máte srdcia štedré a mäkké, dajte milodary, pošlite ich Panne Marii, Patrónke našej krajiny! Nech sa skveje čím skorej ten krásny kostol na Levočskej Hore, na hore to našej. Našou ju nazývam preto, ved je to vrch dietok marianskych, ktoré putujú tu z celého okolia Horného Uhorska. Zo Spiša, Šariša, Liptova, Oravy, Trenčína, Gemera, Abauja atď. putujú tu stá a stá, tisíce. Či by tí neboli vstave vystaviť Matke nebeskej ten skvostný kostol? Nedajme sa zahaňbiť. Kto chýtro dáva, ten dvakrát dáva. Kto koľko môže, nech udelí, nech pošle svoj milodar Panne Marii do Levoče.

Patričnú kommissiu novej budovy prosíme, nech často dáva chýry o tom kostole, koľko milodarov sa nasbieralo a koľko chýbuje, kde sú už v práci a ako ide budovanie, čo zvláštneho sa pri stavbe prihodí, mená a summy veľkých, štedrých dobrodincov atď. Pútnici sú na to veľmi zvedaví, ba to si aj žiadajú. *Pútnik.*

POLITICKÉ CHÝRY.

Porada kresťanskej ľudovej strany snemovej.

Kresťanská ľudová strana snemová držala dňa 23. marca poradu vo vlastnom kruhu. Na porade prítomný bol zo stránky vlády gróf Július *Andrássy*, minister vnútra. Predsedal gróf Aladár *Zichy*, minister okolo osobnosti kráľa. Zo strany členov boli prítomní: Štefan *Rakovszky*, Ján *Molnár*, Franc *Buzáth*, Alexander *Ernszt*, Béla *Rakovszky*, Georg *Szmrecsányi*, Béla *Csi-*

táry, Karol *Hencz*, Július *Jánoky-Madocsányi*, Edmund *Beniczky*, Ladislav *Mednyánszky*, Franc *Csizmazia*, Štefan *Adamovich*. Pojednávala sa predloha zmenenia snemových pravidiel a zadaných dotyčných modifikácií. Referent Georg *Szmrecsányi* základne vysvetlil modifikácie, ktoré zadal krajinský vyslanec *Mérey*. Štefan *Rakovszky* vyslovil sa v úvažnej reči o revízii, počom porada prijala modifikáciu *Méreyho*. S tým sa zakončila porada.

Gróf Aladár Zichy, čestný mešťan.

Mesto Nagy-Kanizsa ešte minulého roku na mimoriadnom mestskom zasadnutí jednohlasne vyvolilo svojho ablegáta grofa Aladára *Zichyho* za čestného mešťana mesta Nagy-Kanizsa. Dňa 19. marca dostavila sa početná deputácia v parlamente a odovzdala grófovi Aladárovi *Zichymu* slávnostne, skvostnu listinu čestného mešťanstva.

Zdierači spišského biskupa.

Budapeštianska polícia zatkla minulé dni tri veľmi nebezpečné ženské, ktorých remeslom holo pokusovať sa o zdieranie nadovšetko cirkevných hodnostárov. Medzi tymito hyenami v ľudskom tele vynikala zvlášte už dávnejšie pred policiou známa *Klotilda Kovácsová*.

V poslednom čase zdieračky, aby peniaze vydraly, napadly jeho excellenciu osvieteného pána biskupa spišského dr. *Alexandra Párvyho*. Napadli ho pred súdom a jejich priatelia písali o ňom rozličné vymyslené, poptupné veci v novinách. My sme tých ľudí — čo dokázane vstúpili do kompánie s vydieračkami a planými utrhačkami — už dávnejšie upozornili, že táto hnusná vec pride pred súd. Stalo sa tak. *Kovácsová* už sedí! A jej priatelia?

50 socialdemokratických shromaždení so 67. židmi.

Na piatok večer 20. marca svolali socialdemokrati v hlavnom meste naraz 50 shromaždení. Shromaždenia tie len tým vynikaly, že bolo na nich pomerne málo robotníkov a 67 židov. Iného sa nestalo.

Čistí a dobrí Maďari o národnostnej otázke.

Pochvalne spomína «Slov. Týždenník» troch ľudí, ktorých zaiste nezná, bo by sa na nich ináč neodvolával. No, celé Uhorsko dokonale zná aj *Csépanya*, aj čistého *Thoroczkyho* a aj Jána *Benedeka* a každý sa tomu čuduje, že «Slov. Týžd.» práve od týchto očakáva dačo úspešného pre národnostnú otázku. Kresťanská ľudová strana bola a je vždy spravodlivá ku národnostiam v medziach zákonných. Jestli od tejto nič nechcejú očakávať národnosti, čo im poskytne smiešna postava v parlamente, alebo politik, jehož politické účinkovanie na isté lyžice upomína. Čistí a dobrí Maďari sú na každý pád za národnosti, lež vždy len v medziach zákona.

B E S E D N I C A.

Zlodej kostola.

Velké dvere kostola zavrždaly a cez otvor vnikajúce lúče v splne byvsieho mesiaca osvietily tmavé kúty kostola. Blesk strieborných paprskov mesiaca ukonano zlomil sa na okrasách širokých pilierov a na prastarých obdrtých rezbách, tak že z bieleho mramoru zhotovený hlavný oltár len ako bledý tieň bolo možno vidieť.

V chráme panovalo hrobové ticho. Velebná nemota Božieho a k pobožnosti povzbudujúceho domu.

Keď sa kostolné dvere otvorily, dve postavy vkradly sa dnu. Bol to jeden starší mužský a jeden malý chlapec.

Mužský s napred vystretými rukami matkajúc, súchal sa, ako čo by bol svätenicu hľadal. Obdrtý a dokrčený svoj klobúk stískal pod pazuchou. Zrazu na jedon okamih, ako čo by zabudol, že s tým najpodlejším úmyslom vlámal sa do chrámu Božieho, aby v ňom kradnul, zastal a rozmýšľal. Ako blesk prešly mu cez hlavu rozpomienky. Myslel na svoj detinský vek. Na starého a dobrotivého duchovného, z jehož úst počul hlásať slová Božie a ktorému on toľkokrát slúžil pri oltári. Teraz ale tento oltár so svätokrádežnými rukami svojimi vykradnúť prišiel. Cítil, že volákasi chladná hrúza prechodí ho po celom tele a že v srdci jeho znovu zobúdzajú sa hlas svedomia, ktorý on toľkokrát násilne v sebe udusil. To ale netrvalo dlho. Predsa len ovládal srdce jeho diabol, udusiť v ňom i poslednú iskičku svedomia. Tu otvoriac dobre naostrený nôž, čakal.

Chlapec myslel, že sa modlí a preto tiško šeptal:

— Ešte si neskončil modlitbu? Poď už!

Bledé svetlo mesiaca len namáhavo vnikalo cez hrubé a zaprášené sklo oblokov a lúče jeho v tisíceroch farbách zlomily sa na pozlátých krajoch striebornej krstedeľnice.

V neistom svetle len pomaly súchali sa napred títo dvaja zlodeji. Niekedy buchli sa do lavice, alebo do stĺpa, zavše zase zastali, načúvajúc a pozorujúc, či ich nepomýli dakto, potom zase ďalej sa súchali. Jaknáhle zazreli pri bledom svetle strieborné svietniky hlavného oltára, oči oboch žiarily radosťou a počali sa dotazovať, čo je tu najcennejšie a čo by mohli najľahšie ukradnúť.

— Ja myslím, — poznamenal chlapec, — najlepšie by bolo, keby sme schránku vylámali, a ak budeme mať čas, potom ohliadneme sa aj po inom.

Po týchto slovách obidvaja stúpali na ľavý bok kostola k dverom kostolnice, kde sa nachodila schránka na peniaze.

V tomto okamihu čierna mrákava tiahla cez nebe. Zastrela mesiac, tak že v kostole zrazu tma nastala a len pred hlavným oltárom vysivce večné svetlo blištalo sa temne, ako ďaleká hviezda v mhlýstej noci. Mužský sdesil sa zrazu a postál.

— Videl si? — pýtal sa chlapca.

— Čo?

— Ako sa schoval mesiac?

— Tým lepšie. Ja už vidím schránku.

Chlapec spravil pár krokov napred a zrazu zachytila sa mu ruka do voľačoho. Bola to schránka. A ako sa jej dotknul, zaštrkotaly v nej peniaze.

— Čuješ starý? Peniaze. Daj sem napínadlo, lebo nemyslím, že bych ju s kľúčami mohol otvoriť.

Pokiaľ sa chlapec so schránkou mordoval, toho druhého znovu napadol voláky nevysloviteľný strach. V tmavom a tichom kostole videl pred sebou naháňajú sa všeliaké strašné podoby. Zrazu videl sa byť v hustej hore, ako jedného samotného počestného napadol a obkradnul. Tento narieka a prosí ho, aby mu neodobral život, má ženu a krdel malých detí. Čo si počnú bez neho? Ani peňazí nemá mnoho pri sebe. Tu hľa sú dve koruny, ktoré v meste vyrobil. Doma čakajú na ne, ale dá mu ich, len nech ho nezavraždí. Zase zdá sa mu, ako čo by slyšal hlasy prenasledovateľov: Chyťte ho! Tu je v kostole! Ta sa za ním!

Pri lúčach večného svetla zrazu spatril jednu vysokú a chudú postavu, ktorá nemo a žalostive hľadí naňho.

Zlodej zachveje sa hrúzou od tohto videnia. Trasie sa na celom tele. Ledva na nohách stojí od strachu. S rozpálenou rukou chytí sa čela a utiera z neho studený pot. Potom zažmúri oči a neistým hlasom povie chlapcovi:

— Chyťte!... Ponáhľaj sa!...

— Počkaj! — odpovie chlapec. — Myslíš, že to tak ľahko ide!

Starší zlodej znovu otvorí oči, mysliac, že už zmyzly strašidlá. Ale sklamal sa. Tu bledú a zarmútenú tvár ešte vždy vidí pred sebou. Ako čo by bol videl tvár Spasiteľovu.

Potichu mrmral pre seba:

— To je strašné! Nevydržím tu! Musím zblazneť! Čo to?

A tá podoba, ktorej sa tak naľakal, vždy lepšie a lepšie rozvinie sa z tmy. Vidí, ako mu kýva rukou. Ako čo by ho volala k sebe. Jeho, opovrženého a milosti nehodného zlodeja.

Znovu prišlo mu na um detinstvo. Pamätal sa, že nebohá jeho matka naučila ho jednu modlitbu, s ktorou odstráni od seba pokušenie a zlých duchov, lenže on túto modlitbu v stred toľkých hriechov a zločinov už dávno zabudnul. Darma sa namáha, ani slovička mu nepríde z nej na um. Ale veď čo by mu aj osožila? Veď nie zlý duch stojí pred ním, ale ten, ktorého meno on nemôže vziať na svoj jazyk. Zdá sa mu, že čuje hlas toho cudzieho, ako čo by mu bol povedal:

— Vzdial sa odtiaľto v pokoji. Odpustím ti tvoje ťažké viny.

Včul znovu ozval sa chlapec. Zahrešil špatne, lebo mu dláto na zem spadlo a nemohol ho vo tme našmatrať.

— Daj sem to kladivo, — okríkol sa na zlodēja.

Na tieto slová sa starý zloděj triasol na celom tele, od strachu oprel sa o jeden stĺp a ledva vládval vypovedať:

— Nie, nie! Nechaj to tak...

Ešte aj viac by bol povedal, ale jeho hrdlo, ako čo by voľačo bolo stislo, tak že nevedel hlasu vydať. Chlapec práve vtedy hodil na zem napínadlo, ktoré s veľkým buchotom padlo na kamennú dlažbu. A vtedy tá vysoká, neznáma postava prikrčila k staršiemu zlodějovi, zohla sa k nemu a roztvoriac na svojich prsoch plachtu, na krvavý bok ukázala.

Zloděj na to vyskočil, spínajúc k nebu ruky, bez seba volal:

— Pane Ježiši Kriste, smiluj sa nado mnou! Milosť, milosť Boží Spasiteľu! Odpusť Pane!

V tomto okamihu odhodil chlapec nástroje, ktorými sa namáhal vylámať schránku, čo sa mu ale nijako nedarilo. Ponevác ale schránku predsa len otvoriť chcel, aby ku peniazom prišiel, pritisnul nohy k múru, chytil oboma rukami vrchnák schránky a tak ju chcel otvoriť. Tu starší zloděj chytil ho za hrtan a zrútil ho na dlažbu. Potom našmatral napínadlo, pozdvihol ho do výšky, tak že večné svetlo v tisíc kusoch tresklo na zem, potom búšil chlapca po hlave, tak že ten bez dychu vystrel sa na zemi.

— Nebudeš Krista obkrádať! Bože, pomiluj!

Hrobové ticho uvalilo sa na chrám.

Keď na druhý deň ráno pobožní ľudia do chrámu prišli, našli tam dve podoby. Jedneho chlapca, ktorý mŕtvy ležal na chladnej dlažbe, pri ňom ale jedneho kľačiaceho mužského, ktorý k zemi schýlený bil sa v hriešne prsia, pričom mrmral nesrozumiteľnú modlitbu. V tú noc zblaznej. Ledvy ho vládali odviesť ztadiaľ. Nechcel opustiť chlapca, ktorého v rozčulenosti usmrtil, ale ani tie črepy z večného svetla, ktoré ležaly u jeho nôh rozhádzané.

Záhorský.

CHÝRNIK.

Zdravotný stav kráľa. Jeho veličenstvo kráľ od niekoľko dní následkom prechladnutia pochorieval. Nátky s kašľom vystúpily pri chorľavom panovníkovi v znepokojujúcich rozmeroch. Prítom ale už nenie príčiny k obavám, bo jeho veličenstvo kráľ prísne zachováva na-

riadenia lekárov a letohrádok Schönbrunnu vôbec ani neopúšťa.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie dňa 15. marca odcestoval na tri dni do Budapešte, z kadiaľ sa dňa 18. marca domov navrátil a zatým dňa 22. marca vysvätil subdiakona Weigel-a za kňaza. — Štefan Bessenyei novovymenovaný farár zo Sátoraljauhelyu dňa 12. marca prišiel ta odobrať faru. Meštianstvo a katolícke obecnstvo prijalo ho slávnostne. Podžupan s 20. kňazmi bol prichodiacemu na stanici v ústrety. V mene stolice pozdravil nového farára stoličný hlavný notár; v mene katolíckeho obecnstva pozdravil ho bývalý podžupan Eduard Matolay. Za pozdravenie poďakoval sa nový farár srdečnými slovami a potom na štvorke županovej viezol sa ku farskému kostolu, kam ho sprevádzalo asi 60 druhých kočov. V kostole ho čakaly nové pozdravenia, na ktoré odpovedal krásnou rečou. — Za hlavného dekana stolice zemplínskej vymenovaný je p. Koloman Hiszen, opát-farár z Töketerebesu. — Konštantin Szedlacssek, kaplán v Sátoraljauhelyi, zmužilý pracovník vo vinici Pána na žiaľ biskupstva po dlhej nemoci umrel. Daj mu Boh večnej slávy. — Dvaja missionári biskupstva košického od 8—15. marca držali sv. missie vo farnosti Hegyi, ktoré sa veľmi dobre podarili. Veriaci obnovili sľub kresťanskej strízelivosti. Slovenskú kázeň držal dekan-farár zo Sztáru, Lénard Szkurkay. — Pamätný deň 15. marca slávily aj mnišky kláštora svätej Ursule. — Kapláni preloženi a vymenovaní sú: Eduard Szedlák z Bardijova do Sátoraljauhelyu, Franc Juczinger zo Soóváru do Bardijova, Gustáv Richtarsik zo Zborova do Bardijova, Viktor Szabó, novovysvätený kňaz poslaný je do Zborova, Štefan Moravetz, kaplán z Bardijova za interimatného administrátora poslaný je do Galbató.

Chýry zo Spiša. V Lubici tieto dni čudné tela doniesla na svet jedna krava. Malo dve hlavy, štyri oči a dve uši, bolo ale už neživé. — Vo Vyšných Ružbachoch dal gróf Zamoysky na próbu kopať, či by sa na tom mieste nenašlo kamenné uhlie. Už osem metrov hlboko kopali, keď vskutku aj prišli na kamenné uhlie a to na dobré. Lenže doteraz najdené žily sú len slabé a malé. Teraz idu ďalej kopať, či by nenahli hrubšie, bohatšie žily. Dal by to Pán Boh! S tým by bolo mnohým ľuďom spomožené! — V mesiaci februári odviezli z našej stolice na železnici do iných krajov Uhorska 142 kusov rožného statku a 5 ošipaných, do cudzozemska 24 kusov rožného statku. — Rim. kat. učiteľ teplický Jozef Holub dostal za prospešné učenie a rozširovanie maďarskej reči od ministra výučby 100 korún odmeny. — Jozef Hatala z Farkašoviec a Štefan Gadus z Harhova, obidvaja gazdovskí čeladníci, dostali za uznanie ich usilovnej práce v dlhoročnej vernej službe od ministra orby po 50 korún a listiny uznania. — V Teplici pri Poprade vyvolili za učiteľku slečnu Alžbetu Orosz. — Katolícka Jednota Ľudu utvorila sa v Relove s 37 členami, v Kavčine utvorí sa 29. marca a v Hanušovcach 1. apríla.

Knieža-farár. Správa sedmohradského katolíckeho statusu (cirkevná samospráva) pod predsedníctvom biskupa grófa Majlátha minulé dni mala zasadnutie, na ktorom sa previedla voľba farára do Nagy-Szebeny. Za farára zvolený bol knieža Egon Hohenlohe, ktorý nedávno skončil svoje vyššie theologické štúdiá v Ríme. Kniežafarár, ktorého otec je veľkostatkárom v Uhorsku, už v najbližšom čase zaujme svoju faru.

Popis voličov v Orave. Menoslovy voličov pre rok 1909. sa popisujú v oravskej stolici. — Prosíme spravodlivosť pri zostavovaní menoslovov, bezchybné mená a bezchybné roky, aby pri voľbách roku 1909. nemohly sa stať omýlky a nespravodlivé — dľa svojej chůtky — odhadzovanie hlasov.

Sprisahanie proti šachovy. Z Teheranu oznamujú, že v Persku rozporenie je ešte vždy kritické. Nedávno zatkli 112 ľudí, ktorí sú všetci členami revolučnej strany. Ustálené bolo, že v útoku, ktorý mienili spáchať proti šachovi, majú účasť i vojenské osobnosti. Šachov palác stráži teraz početné vojsko. Odkedy na šacha spáchali útok, šach nevychádza zo svojho paláca.

Pasienky do prenájmu. Oravské panstvo do árendy dá pasienky. Licitácie budú v Podzámku, a síce dňa 6. apríla na pasienky kubínskeho a podzámockého okresu, dňa 7. apríla ale na pasienky námestovského a trstenkého okresu. — Roľníci tých okresov nech použijú pomoc im sa ponúkajúcu.

Smútny príklad. V Trstenej (oravská stolica) dňa 7. marca bol židovský bál, na ktorom účasť brali a si i zatancovali jeden-dvaja katolíci. — To musia byť len dľa mena katolíci, keď ešte ani to nevedia, že v svätom pôste neslobodno dieťkam katolíckej cirkve tancovať. Odkiaľ že to ryba smrdí?

Šialený v schönbrunnskom parku. Z Viedne sdeľujú, že dňa 18. marca predpoludním pristihli jedného mladíka, keď chcel práve preliezť cez mrežovú bránu do parku schönbrunnského kaštieľa. Mladík, ktorý bol veľmi nedostatočne oblečený, policajtom hovoril, že on na každý pád musí sa dostať pred kráľa, lebo mu vraj má niečo vážneho povedať. Policia odvieďa mladíka na kliniku choromyselných.

Jednota Katolíckeho ľudu sa tuho rozmáha na Habovko a Zuberci v Orave. Katolícke iné obce berte si príklad od tých obcí a nasledujte ich do tábora Jednoty! Lebo sila katolíkov len v sjednotení sa ukáže, že kto sú, čo sú, čo môžu a vládu katolíci.

Voľba do školských výborov. Školské výbory katolíckych náboženských škôl v Orave sa obnovujú na 3 roky. Haňba na voličov, že sa v tak malom počte ustanovujú na voľbe. Znak to veľkej slabosti vo viere, že nič nestoja a málo čo dbajú o svoje katolícke školy. Kde-tu ani tolki sa neustanovia na voľbu, kolki majú byť volení. Potom nech sa nikto nečuduje tomu, že sa vyvolia i samí nepriatelia katolíckej cirkve a katolíckeho duchovenstva. Kto že potom vysbiera ten kúkoľ od nepriateľov do vinice Pánovej nasiaty. Pričímto sa teda k práci, kým je ešte nie neskoro!

Prešiel židkovi cez rozum. Z horného vidieku od hranice nám pišu: Jeden bohatý krémár predal svoj dom s pivnicou, v ktorej bolo asi 30 sudov vína. Pre mnohé starosti zábudlivý krémár ale zapomnejúc na tie plné sudy vína, oddal kľúče od domu i pivnice novému majiteľovi, kresťanskému roľníkovi, ktorý naraz nepredvídane ostal pánom toľkého vína. Ten nový majiteľ ale teraz nechce víno vydať. Krémár-žid lamentuje, rukami zalamuje a to pochopiť nemôže, že jako to len mohol ten «múdry» kresťanský gazda prejsť jemu cez rozum. Nech žijú nasledovníci toho «múdrego» kresťana!

Oravský žid v Jeruzaleme. Dolno-kubínsky židovský rabin presťahuje sa do Jeruzalema, lebo nemeckí kolonizátori mu tam ponúkli nový kšeft. Bárš by všetci oravskí židia sa posbierali — nie do Jeruzalema, po svätého to mesta kresťanov — ale kdekoľvek inde. Tomu by sa Oravci len tešili, a len vtedy by Orava kvitla. Daj to Bože!

Zatkli uhorského vraha v Amerike. Ešte lanského roku dňa 18. decembra sa stalo, že v Slovenskom Gurabe (Tótgurab, stolica prešporská) v panskej hore pytlák Martin Jondek zastrelil hájnika Štefana Šticu, ktorý pytláka pristihol. Jondnkovi podarilo sa do Ameriky ujsť, kde bez stopy zmizol. Nedávno jeden z Uhorska pochádzajúci človek policii v Allontowne vyradil, kde sa Jondek zdržuje. Takto sa podarilo Jondeka chytiť. Vraha odvieďli do Filadelfie, kde soznal svoj skutok. Hovoril, že najprv hájnik strelil naňho a že on len zo sebaobrany strelil na hájnika. Rakúsko-uhorský konzal vo Filadelfii Teodor Thodorovics už porobil kroky, aby vrah vydaný bol Uhorsku. Jondeka odvezú domov a postavia pred súd.

Nechcú žida-doktora. Z Trstenej (Orava) nám pišu: Proti žiadosti celého katolíckeho duchovenstva i veriacich trstenkého slúžnovského okresu novovymenovaného doktora žida menom Stangla žiaden nemocný katolíci nedá ku sebe príšikovať. Tak je vec i v poriadku. Nemocní upotrebujú katolíckych doktorov z okolia. Katolíci, majte sa len ku katolíkom!

Pitie pálenky. Židovskí krémári v Orave chvália sa s tým, že v pôste sa viac trůnku minie, než cez celé fašiangy. No, či treba na dedinčanov väčšej kliatby, než táto chvála židovských krémárov.

Osud uhorských vystaňovalcov v Amerike. Ešte koncom minulého roku prišla jedna zpráva z Ameriky, že ako zavádzali vo fabrike na konzervy Ilhenovskej firmy v Averz-Islande nešťastných uhorských robotníkov. Nesvedomiti agenti naviedli viac rodín, aby uzavrely smluvu s fabrikou, sľubujúc im prítom hory doly. Robotníci sadli na lep týmto nesvedomitým agentom a aj skutočne uzavreli smluvu s fabrikou. Keď sa to stalo, firma nezadržala podmienky tej smluvy, ktorú bola s robotníkmi uzavreia. Keď robotníci chceli odísť, fabrika ich násilím zadržavala, tak že ich konečne new-yorský rakúsko uhorský konzal musel z tej biedy vyslobodiť, ale keď aj fabrika bola prinútená ich prepustiť, ich veci im predsa zadržala.

Chýry z Oravy. Jednota Katolíckeho Ludu najviac členov má v Trstnej a v nižňanskej farnosti. Členovia chápu dych katolicizmu. Obchádzajú sklepy a banky židovské, neidu k židovským kupcom, advokátom, nedajú sa liečiť skrze židovského lekára. Na katolíkov dobré časy, na židov ale zlé časy idu. A tak na poli katolíckej Oravy ukazuje sa pekné jaro. Nech dá Boh! — Jaké zárobky mali Oravci cez zimu? Nuž veru slabé. Zo slógov drevo vyvážali; priadli a tkali plátno a to nielen ženské, lež aj chlapi. Od metra plátna dostal tkáč 6 halierov. Cez deň átkal 10—12 metrov, celý zárobok teda denne 60 halierov učinil. A ešte i z tohoto kupei stiahnu pre svoje vrecká. — Najviac len na tie porcie sa žaluje náš ľud. Naozaj, už by sa len dajako malo spomôcť na tej porcii. Veď ten ubiedený ľud, čo nemá žiadnych dôchodkov, ani zárobkov, je nie vstave tolku daň platí. Každéj vrstve sa spomáha, len bedárom nie. Nech sa potom nikto nediví tomu, že po Amerike do Pruskej utekajú naši Oravci na zárobky. Treba platí tu i tam, i na to, i zato a to všetko z čoho? Veru z toho ovsika a švábky sa nedá tolko zosporovať. — Ku cti a sláve Božej v Malej Lipnici a Jablonke stavať majú dve hodné kaplnky. Obižve budú len «dva milodary». Do Malej Lipnice dá vystaviť dp. Ján Vojtisek, zakameno-klinský jarár, rodák z tejže Lipnice; do Jablonky ale pán Ján Zborek, učiteľ z Brezy a rodák z tej istej Jablonky. Či to nenie Božského požehnanie hodná rozpomienka na svoje rodisko? Kolkí by tak iste, alebo jakýmkoľvek iným nábožným spôsobom mohli sa rozpamätať na svoje rodisko a nepamätajú? Takí ľudia si ukladajú poklady na zemi, kde ich hrdza a moľa kazí a kde ich zlodeji vykopávajú a kradnú. Veľký je počet nevďačníkov, ale malý povďačníkov. — Dňa 10. marca večer sa pustil dážď, na druhý deň ráno ale už napadlo sňahu na pol metra.

HOSPODÁRSTVO.

Poistenie hospodárskej čelade proti nehodám.

Dľa zákona krajinskej robotníckej a čeladnej spomienky v Uhorsku každý hospodársky sluha požíva poistenie oproti nehodám v takom smysle, že keď prácu dávajúci každej — zákonom naňho namerenej — podmienke zadosť učiní, vtedy v páde nehody útrovy, pokladnica prácu dávajúcemu vynahradí; jak ale podmienky nezadrží, alebo ich zamešká, vtedy všetky útraty na prácu dávajúceho prepadnú. Hlavné podmienky povinného platenia sú, aby prácu dávajúci od hospodárskeho sluhu 1 korunu 20 halierov ročite napred platil a to bez predbežného upozornenia najneskoršie do 1. apríla. Jak to prácu dávajúci zamešká a ani pred 30.

dňami — ako sa nehoda stala — nevplatí zákonitú taksu, tak poranený sluha, alebo jeho nápadníci práve takú pomoc môže žiadať od gazdu, akú skrze jeho lenivosť a ľahostajnosť u pomocnej pokladnice ztratil. Napomínáme teda hospodárov, aby nezapomneli zadosť učiniť tejto povinnosti.

Sýkorka v ovocnej zahrade.

O tom sme už mnoho razy písali, že spevaví vtáci veľký ošoh robia s tým, že pustošia húsenice. Jeden vynikajúci francúzsky učenec zkusil, že na ktorých jeho stromoch počas zimy sýkorky vyskakovali, tie očividome očistené boly od hmyzu, lebo sýkorky prez celú zimu vajčkami a pupami hmyzu sa živily a za týmto prehladaly každý snietok stromov. Lenže aj sýkorka miluje svoj život a poneváž najčastejšie na strome príde do klepca, teda obáva sa vyhľadať stromy. Spomenutý učenec to urobil, že na stromy prez zimu niekoľko zelených jedlových snietkov (čečiny) priviazal. Dľa jeho tvrdenia je to taký vábnik, ktorému sýkorka len ťažko vie odporovať. Hľa, jak ináčej robia u nás! U nás klietky a z prázdnej tekvice zhotovenú pastvu kladú na stromy a takto chytajú užitočné sýkorky. Rozumný človek, učenec ale s čečinou ich vábi na strom, aby mu chosen robily. Ale aj vidieť výsledok. Kým inde strom v 10 - 15. roku najlepšie rodí, u nás pre neľudské pustošenie spevavých vtákov v tomto veku strom hmyz a húsenice na vniwoč obrátia.

Cementová dlažba v sýpke.

Dobre zhotovená a náležite vyschnutá cementová dlažba je najlepším pokryvadlom v sýpke, a nielen dolu lež aj na poschodí, jak je sýpka sklepená. Hlavná podmienka ale je, aby dlažba bola dobre tvrdá a len vyhladená a 8—10 cmt. hrubá. Hladká a šmiklavá dlažba je škodlivá, lebo sú na nej aj tie najmenšie dieročky pozapchávané a tak nebude mať kde vsiaknuť vlhkosť. Keď je teda vzduch parou preplnený, mokrota povetria na studený beton sadne, kde potom zostane, alebo ju zbožie vpije do seba. Suchá cementová dlažba viac je hodna, ako drevená, lebo nenie na nej žiadnej škárky, kde by sa hmyz utiahol. Tú jednu chybu ale má, že neskoro sehne, tak že v prvom roku ledva možno ju upotrebí, ba aj v druhom roku musíme dávať pozor a zrno čím častejšie prehadzovať.

Oproti zemskej bľchám.

Bľchy, ktoré hubia zahradné zeleniny, tak podobne húsenice, ktoré obžierajú egreš a ribezle, so superfosfátom a s ammoniakovým superfosfátom pustošime. Takýmto spôsobom treba zachodiť aj proti listovým všiam mladých ovocných stromov. Najúspešnejšia je fajná Thomas-ova múka, ktorou posypeme bľchami napadnuté rastliny, kriky a stromy. Od tohoto posypania všetek škodný hmyz, húsenice, zemskej bľchy a podobné vyhynú bez toho, že by Thomas-ova múka rastlinám škodila. Múka táto prilepí sa z vnútra a z vonku k listom. Lenže

to s jedným posypaním nedocielime, lež o 2—3 týždne po prvom znovu musíme posypať. Múku dážd smije a vtedy bude ona užitočným trusom. Najúspešnejšie je včas ráno posypať, keď je na listoch rosa.

Aby drúbeži dobre trávilo.

Drúbež nemá k pomrveniu pokrmu potrebná zuby a tak z tejto príčiny zbiera piesok a drobné kamienky, ktoré potom pomáhajú rozdrúzať, zomleť v hrvole a v žalúdku zmäknutý pokrm. V chovátku a v kurine držanej drúbeži, alebo tam, kde nemá príležitosť piesok zbierať, najlepšie je do osobytnej nádoby dať piesku. Dosvedčené je, že jedna sliepka denne asi 10—15 gramov piesku alebo drobných kamienkov spotrebuje, aby požitý pokrm ztroviť mohla. *Gazda.*

DOPISY.

Malá Lipnica (Orava).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom milom «Krestane».

My Lipničania bývame pod samou Babiagurou, pod tým veľkým vrchom, ktorý nás delí od Poľskej. A poneváž Poliaci sú naši susedia, i my riadne po poľsky medzi sebou hovoríme, ale preto známe i po slovensky, pravda že už nie tak čisto, ako v prostrednej a dolnej Orave. Ako veriaci patríme pod veľko-lipnickú faru. Kostolík máme svoj, a síce posvätený ku cti sv. Štefana, kráľa uhorského. Naša obec je veľmi roztratená dľa domov. Hlavná cesta od prvého domu až k ostatnému povedie človeka dobré dve hodiny. Každý deň nemôžeme chodiť do kostola, lebo do Veľkej Lipnice je nám prídaleko. V nedeľu ale sa nezlakneme vetra, blata, zimy, sňahu. Vtedy ide do kostola každý, kto je len zdravý a vládze chodiť.

Najťažšie nám je o doktora. V nemoci je ťažko ku chytrej pomoci prísť. Nás pri poľskej hranici bývajúcich Oravcov sa voláko boja tí doktori. Do susednej Jablonky pred 4. mesiacmi bol prišiel jeden doktor, ktorého neznám pomenovať, lebo jeho meno sa jakosi tak po nemecky vyslovuje. My sme veru k nemu nemali veľkej lásky, lebo neznal po slovensky. A tak myslím ani v Jablonke, Zubrici, Oravke, Pekelníku, Podvilku, Sárni, Harkabúzi, v Chyžnom ho tiež veľmi neprosili a neťahali k nemocným. Lebo i načo, keď on nesrozumel nemocného a nemocní zase jeho reči neporozumeli. Málo síce bral za to, čo nemocného navštívil a mu poradil. Nuž ale čo nám z toho, keď mnohí ho nezavolali. Tu máme

mať takého doktora, čo zná po slovensky. Čudno je, že keď on dobre vedel, že tu Slováci bývajú a sa osmelil medzi nás Slovákov prísť, vediať len dve-tri slová po slovensky. Dobro urobil, keď odišiel. Jeho miesto malo by byť čím skorej síkovným a slovensky dobre vediať doktorom zaplnené, lebo nám i iným obciam je to veľmi obtížno po doktora behať lebo do Slanice, lebo do Trstenej, alebo do Dunajca atď. Trstenský okres je dost veľký a nateraz je len jeden jedinký doktor v celom okrese a i to je len žid. Žid nech je pre židov, my ale ako katolíci potrebujeme len katolíka za doktora, a síce do Jablonky. A má vediať dobre po slovensky, čo je podmienkou, bez ktorej — jestli by zaujal stanicu — mu prorokujeme nie 4 mesiace, ako tomu predošlému, ale sotva 4 týždne.

I s tou apatičkou tak stojíme, ako s prázdnyimi sľubami. Sľubujú nám apatičku do Jablonky. Lenže to je chyba, že nám ju len sľubujú. My sme sa ale už v tých všeliakých sľuboch skoro až zadusili. Milšie by nám padlo, keď by nám radšej to povedali: tu máte — keď si tak spravodlivo žiadate tú apatičku do Jablonky — majte si ju, nech ona slúži celému vidieku ku zdraviu! Do Trstenej nám je prídaleko do apatičky pre medecíny bežať. Ba mnohí idu až do Poľska.

My síce nezávidíme Jablončanom, že Jablonka skrz to. — že by mala doktora i apatičku — by sa pozdvihla. Prajeme jej toho, veď je Jablonka toho hodna. Je ona na peknom mieste a je strediskom okolitých obcí. Každý druhý pondelok býva tam jarmok. Ale v jednom je naša Lipnica pozdvihnutá nad Jablonku a to sa od-tajiť nedá, že u nás v Lipnici je menej krčiem a menej židov, než v Jablonke, ktoré krčmy jablonské ale — žiaľbohu — počas jarmokov navštevujú a tuho podporujú i naši Lipničania. S Bohom! *Gazda.*

***

Stará Ves (Spišská Magura).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie môjho dopisu v našom «Krestane».

V tejto obci sa stala tá neslýchaná vec, že sa v jednom dome sviňa fašiangovala. Ct. čitatelia krútiť budú hlavami a je to veru skutočná pravda. Jeden manželský pár, ktorý by sa ani za svet nezriekol tej sladkej, vo fašianky chcel pohostiť kamarátov z mokrej štvrti. Muž teda dal na tú hostinu tri litre pálenečky doniesť a aby lepšie chutnala, kázal žene, aby ju prevarila. Ženu nebolo treba na to veľmi nahovárať a s radostou sa dala do tej milej roboty. Po mnohom sladkom koštovaní ale zbadala, že hriata je už dobrá, nechala ju ale ďalej na šparherte. Veľmi sa tešila, že sa jej tak znamenite vydarila. Vykladala fľašky a začala ich čistiť. Tu naraz začala sviňa od veľkého hladu nesmierne kvíčať, tak že ju gazdiná až do izby počula. Mrzelo ju síce, že pretrnúť musí svoju najmilšiu robotu, ale myslela si, že lepšie bude prv ošípané uspokojiť, aby potom, keď už hostia prídu, mohla si s nimi pokojne popíjať. V chy-

trosti a už s pomútenou hlavou schytila hrniec zo šparherta a obsah jeho vliala do šafla zemiakmi naplneného, zemiaky pomiesila a potom odniesla ich svini. Keď toto skončila, navrátila sa k započatej robote. Keď už bola s umývaním fliašiek hotová, vzala zo šparhertu hrniec a liala z neho do jednej fľašky, aby videla, či tá hriata má peknú farvu. Tu naraz s veľkým podivením zbadala, že je to veľmi čudná, mutná hriata; potriasla s fľaškou, poobracala ju, ale to nijak nechcelo vyzerať ako varená pálenka a nemohla pochopiť, čo sa to mohlo s ňou stať, myslela, že je to akýsi zázrak; konečne koštovala a tu ani hrom keď by bol do nej udrel. Až teraz vedela, aké veľké nešťastie sa s ňou stalo, že namiesto pomýj, ktoré tiež na šparherte mala, tú hriatu vyliala do šafla. Zarmutená ženská zalamovala rukami a žalostne rozprávala mužovi, čo sa jej stalo. U muža ale nenašla sústrasti, však chudák sa už ledva mohol dočkať, aby si pri tej hriatej bratičkoval so svojimi dôvernými kamarátmi; ba naopak, začal ju hrešiť, z toho nastala zvada, bolo preklinania, ba málo chýbalo, že sa nedali do bitky. Ale to už nepomohlo, už bolo po hostine, hostila sa a fašiangovala sviňa, ktorá omámená veľmi hlboko a dlho spala.

Hľa, tak fašiangovala aspoň raz i sviňa.

Nepriateľ ostatných fašiangov.

***

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom «Krestane».

Skoro v každom čísle nášeho «Krestana» veľa čítame o jednotlivých obciach, len o našich Nižných Lapšanoch od dávna nenie tam ani zmienky. Jedon z mojich spoluobčanov oslovil ma preto, aby som už raz niečo aj o nás napísal. Pomyslel som si teda, že nebude škodiť keď voľačo napíšem, bo sa ináč ľudia budú nazdávať, že my tu všetci spíme. A my veru nespíme, ani sme nespali, stavali, budovali sme, premýšľame a pracujeme ustavične. Prácu našu aj Pán Boh dosť hojne požehnáva.

Všetkých nás je tu asi 650 duší. Mnohí ale nachodia sa v Amerike. Tí, čo sú doma, zaoberajú sa roľníctvom a keď je k tomu príležitosť, zvázaním dreva vyrábajú groš. Zo statku máme málo osohu, ani sa oň veľmi nestaráme, k tomu máme málo pašienkov, ktoré tiež nenaprávame, zhubené sú cestami a posiate skaliskami. Mnohí zase držia ovce, z čoho tiež nemajú žia-

dneho osohu. Lež nechajme to na tento raz. Dosť na tom, že sme nenie bohatí. Pri tom ale podarilo sa nám s pomocou dobrých priateľov dosť mnoho vykonať. Postavili sme jndno za druhým novú školu a novú faru. Miesto dvoch starých a ošarpaných domov máme teda peknú školu a ešte peknejšiu faru. Za tým v tretí rok vystavili sme pekný s «Eterich» platňami pokrytý sklep pre potravný spolok, spolu i s miestnosťami pre budúci čítací spolok. Islo to s veľkými ťažkosťami, ktoré prevládať veľmi nám pomáhal Martin Vaníček, náš bývalý rychtár. Keď bolo treba, dával nám do času ešte aj svoje peniaze. Nech ho zato Boh požehná a živí na mnohé roky. Na faru jednu tretinu dal slávny patronát. Pán Boh mu zaplať! Druhú tretinu dala obec a tretiu kostolná kassa, ktorá z groší veriacich pozostáva. Na miestnosť čitateľského spolku pomohol nám aj jeho excellencia osvietení náš pán biskup. Nech mu to Boh hojne vynahradí.

V našom sklepe, totižto v potravnom spolku ide nám dosť dobre a mohlo by nám ešte lepšie ísť, keby naši ľudia boli rozumnejší. Máme tu všetko, čo do kuchyne a do gazdovstva je nám potrebné. Tovar je dobrý, nápoje sú zdravé, nie fabričné. Nikto sa neobáva, hoc aj na bôrg vezme, že ho oklamú, alebo mu pripíšu. Opitým a pijákom nedávame na bôrg, ba ani za peniaze, čo ako prosia a hromžia.

Naša mládež od tých čias, ako svoj sklep máme, odvykla od nočného túlania sa po krémách a z toho pochádzajúcich bitiek. Čomu sa veľmi tešíme. Po večierkach porozprávame sa kedy-tedy v sklepe a o 9 tej sa rozejdeme. Peknú zábavu sme mali dňa 1. marca v dome Tomáša Sobeka, ktorý nám je pri predávaní tovaru na pomoci, za čo mu Boh zaplať! Naša zábava sa tak podarila, že sme si umienili — až nás Boh doživí a pôjde nám lepšie — aj na hudúci rok spraví takú zábavu. Aby nám ale lepšie šlo, netreba privykáť na borgovanie a neplatenie dlžoby, bo to oslabuje a ničí kupectvo. Rovnou cestou treba kráčať a držať sa toho hesla: «svoj k svojmu!»

Lapšan.

***

Bánovce.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Krestane».

Náš bánovský «Katolícky Tovaryšský Spolok» má takých horlivých dobrodincov, ktorí svojou mocnou podporou a vrelou zaujatostou prispievajú k tomu, aby tak

Kto žiada požičku?

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» Budapest, V., Géza-u. 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú ako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomôženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky uz od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeno ťarohách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. Požičky sa dávajú do polovice hodnoty majetku. Keď dlžník poriadne plati, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárstedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. Pri parcellovaní na pomoci je v každom ohlade. Ústav na jednoduchý list bár komu schotue ovnoveda.

hmotne, jako i duševne prekvitať mohol k prospechu katolíkov.

Títo naši zvláštni dohodincovia sú: Július Jánoky-Madocsányi, krajinský vyslanec kresťanskej ľud. strany; Jozef Mibálik, nitriansky kanonik; Ján Kapsz, dekan-farár; Ján Zamaróczy, hlavný slúžny; dr. Béla Vranovich, advokát; Štefan Jancsovics, dlhopolský administrator. Velkodušnosť týchto dobrodincov k tomu mala náš «Tovaryšský Spolok», aby sme im za jejich veľké dobrodenia i verejne vyslovili naše srdečné vďaky.

Jehich dobrosrdečnosť bude slúžiť k našemu odúševneniu, aby sme to prekrásne heslo: «**Boh a vlasť**» uskutočnili tak v spolkovom, jako i vo verejnom živote našom.

Z poverenia výborového shromaždenia

Vilhelm Jedlicska, spolkový notár.

Jubilárna púť do Lourdesu. Dvestopäťdesiat pútníkov pohlo sa začiatkom tohoto týždňa z našej vlasti, aby navštívili Lourdes, najchýrenejšie milostné miesto Francúzska, kde tohoto roku svätia 50 ročné jubilaum zjavenia sa Panny Marie. Na všeobecnú žiadosť dňa 21. augusta sriaďuje sa ta nová púť pod protektorátom jeho excellencie arcibiskupa kaločského. Ku tejto púti podrobným programom a vysvetlením ochotne slúži technické riaditeľstvo: «Magyar Utazási Vállalat R. T.» Budapest, IV., Eskü-ut 3. a VII., Erzsébet-körcut 12.

Veľkonočné výlety!

Z príležitosti veľkonočných sviatkov sriaďuje sa spoločenský výlet do **Rimu!** Siner cesty: Budapest—Ancona—Loretto—Róma. Florenc—Venedig—Budapest. Ceny súčasťenia: I. tr. 350 kor., II. tr. 290 kor., III. tr. 180 kor. v ktorej cene obsažené je aj zaopatrenie. S týmto spojene sriaďuje sa spoločenská cesta do **Konšantinápolu**, ďalej cez **Neapol-Cairo** do Jeruzalema a zpiatky. Podrobným programom a vysvetlením ochotne slúži

Uhorsko cestovateľský podnik u. sp.

Budapest, IV., Eskü-ut 3. sz.

Krajinská jubilárna púť pohne sa dňa 3. mája bežiaceho roku do Lourdesu pod protektorátom osvietenej panej grófký Belovej Szapáry a pod duchovným vodcovstvom veľkomožného pána kanonika Alexandra Gaibl. Návrat pôjde cez Rím, kde behom pobavenia sa cez tri dni pútnici dostavia sa na poklonu u sv. otca. Smer cesty: Budapest—Viedeň—Salzburg—Innsbruck—Buchs—Einsiedeln—(milostné miesto)—Genf—Lyon—Cette—Lourdes—(milostné miesto)—Ancona—Fiume—Budapest. Ceny: I. trieda 550 korún, II. trieda 450 korún, III. trieda 260 korún. — Zdržovanie sa: Einsiedeln 1 deň, Lyon 1 deň Lourdes 4 dni, Marseile 1 deň, Rim

3 dni, Loretto pol dňa. Prihlásiť sa možno u veľkomožného a prevelebného pána kanonika Alexandra Gaibl (Pozsony, Káptalan-u. 3.). Lehota prihlasov do 25-ho apríla 1908.

Upozornenie. Viac ráz obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdáľž je spoľahlivý ten alebo onen *ústav sprostredkujúci požičky?* — Otázka táto bude napozatým zbytočná, bo hľa my odporúčame, a sice veľmi vrele, jeden taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spoľahlivý a nadto ešte aj je nie sprostredkujúci ale *požičky sám prevádzajúci ústav*, tak že trovy prostredníctva môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požičku. Tento ústav je: «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet».

Spisy redakcii zaslané.

Dennica. Ženský a rodinný list pre poučenie a zábavu. Redaktorka Terezia Vansová. Vychádza každý mesiac raz. Na rok predpláca sa 4 koruny. Do Nemecka 5 koruny. Do Ruska 3 ruble. Pre Ameriku 2 dolláre. Pre ostatné cudzozemsko 6 korún. — Vydáva Fr. Votruba v Pešti (Budapest, VIII., Rákóczi-tér 3.), kam sa majú predplatky zasielať.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok ... .. 4 koruny
na pol roka ... .. 2 koruny
na štvrt roka ... .. 1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tých ctených predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám výšoznačené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

Odkazy redakcie.

P. Alfonz. S tou odpoveďou aby sme vraj ešte čakali. Na budúcnosť tiež nezabývajte na nás.

P. J. K. Z poslaného muselo viacoj ostať do budúceho čísla.

P. Dopisovatelia. Nitriansko. Pekne ďakujeme.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 25. marca.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. Pšenica: tiská K 22'85—24'85, stolnobelehradská K 23'15—24'05, peštianska K 22'55—24'15. banátska K 22'65—23'85. —

Raž: prvotriedna K 21·20—21·30, druhotriedna K 21·00 do 21·10. — **Jačmeň:** prvotriedny K 15·00—15·20, druhotriedny K 14·80—15·00. — **Ovos:** prvotriedny K 16·30—16·60, druhotriedny K 15·80—16·00. — **Proso:** K ———. — **Kukurica:** Kor. 13·45—13·70. — **Repica:** —K ———.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	17·90	17·70	17·50	17·30	17·10	16·80	16·50

č.	7	7 ¹ / ₂	8
K	15·90	14·70	8·90

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Drobné otruby: K 6·70, hrubé K 6·80.

Ďatelinové semä: čistené K 150·00—180·00, lucerna čistená K 136·00—160·00 za 100 kilogr.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 4·50—4·70, žlté K 5·10—5·30 za 100 kilogr.

Strova: Fazuľa veľká biela K 14·90—15·60, miešaná strakavá K 12·00—13·00. — **Hrach:** nelúpaný K 28·00—30·00, lúpaný K 23·00—43·00. — **Šošovica:** čistená K ———. — **Konopné semä:** K 26·00—27·50. — **Mak:** K 70·00—74·00. — **Rasca** (kmín): Kor. 116·00———. Všetko po 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K ———, srbské (100 kusové) K 44·25—45·00.

Lekvár: srbský K 34·00—35·00, slavovský K 54·00 do 55·00 za 100 kilogr.

Petrolej: Fiumánsky krystalový K 38·00, fiumánsky White-Star (***) K 32·00 za 100 kilogr.

Koloniálny tovar: **Cukor** v klobúkoch K 78·25 do 78·75, kockový K 80·25—80·75, žltý K 78·25—78·75 za 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 138·00—139·00, vidiecka K 000·00—000·00.

Slanina: mestská 4-kusová K 108·00—109·00, 3-kusová K 114·00—115·00. vidiecka K ——— za 100 kilogr.

Maslo: k čaju K 2·70—2·90, k vareniu K 1·90—2·10, syr 24—34 h., všetko v kilogrammoch vo veľkom.

Vajcia: prima uhorské K 68—69, podlejšie K 63 do — jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy křímené K 1·70—1·80 kilogr.; kurence k smaženiu K 2·80—3·40, kurence k pečeniu K 2·00—3·40, sliepky na polievku K 4·00—4·80 za jeden pár.

Špiritus: Rafinovaný odanový vo veľkom K 162·50 do 163·50. Denaturalisovaný, ku priemyselým účelom jeden barill 54·00—55·00.

Bolenie zubov

hlavy chrbita a krížov bolenie kľania ešte vždy vyliečilo nám upotrebenie Fellerovho Eisafluidu. Jeden tucet ne próbu 5 K franko. Objednajte u V. Eugena Feller, Stubica Kostolná-uica 18. (stolica Zahreb.) *Frici.*

Ziadajte si cenník

Zdarma a bezplatne zašlem môj, v slovenskej reči, bohaté ilustrovaný cenník, ktorý viac než 3000 obrazov obsahuje rozličných hodín, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov. — Svajcarsko pôvodný systém Roskopf patent K 5, Registrované oreľ. Roskopf nikol remontoar K 7.

I. hodinová fabrika cis a k. dvorný doposielabel

Hans Konrád Brůx No. 400 (Cesko.)

Kupujte rovno od kadlectva 30.000 metrov

rozličné ostatky, záručno istoprané, ako zefiry, atlasatin, bielzeň postole, oxford, barchent, iriandské tkaniny atď. 3—8 metrov dlhé. Najmenšia odbierka v baliku na poštu 30 metrov

kor. 18.— franko.

Posiela sa len zkúsene dobrý tovar. — Vzorky ostatkov nemožno posielat, bo sa zásoba chytro meni.

Kadlectvo plátna a drevenej vlny

Bratia Krejcar, Dobruschka (Cechy).

Vzorky plátna a drevenej vlny franko. — Najlepšia krestanská obsluha.

Koho bolí hlava

nech potrebuje **Beretvás MIGRAIN pastilly** ktoré za 5 minút zastavia i to najkrutejšie bolenie hlavy

Dorába Tomáš Beretvás lekárnik Kispest.

K dostaniu v každej lekárni a drogerii.

K dostaniu v každej lekárni a drogerii.

Profi lámke a pakostnici

od mnoho desatročia najuspešnej potrebuje sa chybný

KRIEGNER-ov

REPARATOR

Nevyhnutelny domovy liek!

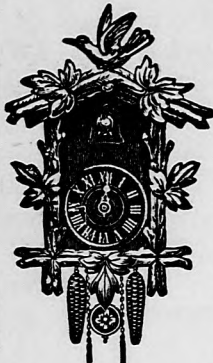
Veľka flaška 2 kor. Malá flaška 1 kor.

Varujeme sa padelania!

Hlavný sklad: „Korona - lekárň“

Budapest, Kalvinplac. (Roh Baross-u.)

Poštová zasielka denne.

Kukučkové hodiny K 8.50

V krásnej rezanej škryňke s ozdobou ftaka s číslami a rukami z kosti, volá pól a celé hodiny, 82 cm. vysoké, celkom prístrojové, dva ponduse z pozlátenej mede s la šotland presne chodiacim strojom len 8 K 50 hal. Okrúhle hodiny so strojom 30 hodín chodiacim na strunách, 16 cm. v priemere 8 kor.; tieisté s 8 dní chodiacim strojom v priemere 30 cm. la kvalita K. 6.50. Za každé hodiny záruka 3 rokov na pisme. Ročíte viac než 50.000 hodín rozposielam k najväčšiemu uspokojeniu odberateľov. Už samo toto je najkrajším svedectvom solidity mojho obchodu. I to najmenšie objednanie sa s najväčšou pozornosťou rozposiela s poštovou dobierkou **Ján Konrad** prvá dielňa hodin **Brüx** cis. a král dvorný líferant **698** (Čechy). Hlavný cenník s 3000 obrázkami na žiadosť zdarma a franko.

Bez učítela, učenia bez poznania nôt môže každý na mojej „Accordeon trube“

NOVOTA!

hrať piesne, tance, marše. Ku svačbám, príležitostným zábavám výletom atd. odporučá sa navrelej. Stroj má 10 tástiek, 20 hlasov 2 basklapky, a kostuje 1 Kus so školou kn samoučením leu 2 K 50. 3 kusy 7 K. Accordeon najľahšieho dorobu a s najlepším hlasmi kus K 3.60. Rozposiela s poštovou dobierkou alebo pri predbežnom zaslaní ceny

Hanus Konrad

cis. král. dvorný líferant vývozný dom muzikálnych strojov **Brüx** No 1049. (Čechy). Cenník s viac než 30 0 obrázkami darmo a franko.

2" Borove foršty

odporučá 3-4. — Vagony zdravé na obloky, vykľadania magazinov a stodôl, kubik such po 70 krajc., na stanici Rózsahegy u Jána Kralicsek.

Majetok na predaj

Asi 10 pochov lúk a pola. Dom nový vystavený. Dve izby, kuchynia, veľka maštala, stodola, vedľa stoličky vďaka sýpka. Dostatočný pasienok obecný a les. Blžšie vysvetlenie dáva. Vínko Musík v Kaptolu u Požegi Slavonia

Vincenca Mozsny

dielňa na shotovenie organov
POZSONY

Stefánia-cesta 29. (vo vlastnom dome)

Odporučia sa k vyhotoveniu každého druhu organov pre kostoly dľa najnovších slohov.

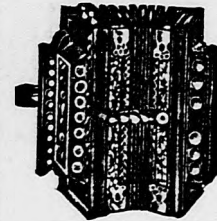
Hotové organy sú vždy k dostaniu!!!

Napravy prijímajú sa pri najvýhodnejších podmienkach s prevedením a pod zárukou.

Dobré harmoniky kor. 4-80.

Odpredaných 50.000 kusov.

Žiadne útraty cla Záruka. Záměna povolená. Návrat peňazi.

No. 300 3/4 10 tástiek, 2 registre, 28 hlasov, veľkost 24x12 cm. K 4.80.
No. 657 1/4 10 tástiek, 1 registre, 28 hlasov, veľkost 30x15 cm. K 5.20.
No. 656 3/4 10 tástiek, 2 registre, 28 hlasov, veľkost 30x15 cm. K 5.20.
No. 305 3/4 10 tástiek, 2 registre, 50 hlasov, veľkost 24x12 cm. K 6.20.
No. 663 1/4 10 tástiek, 2 registre, 50 hlasov, veľkost 31x15 cm. K 8.—.

Záruka za peknú a správnú robotu. — Rozposielanie s poštovou dobierkou. — Cis. a král. dvorný líferant

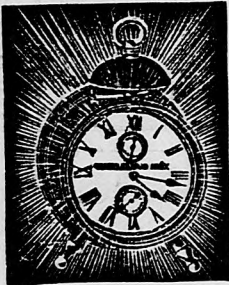
JÁN KONRÁD

rozposielajúci dom hudobného tovaru **Brüx** číslo 697. (Čechy).

Hlavný cenník s 3000 vyobrazeniami na žiadosť každému franko a darmo.

Pri objednávkách na naše ohlasy, prosíme odvolávať sa vždy na náš časopis.

Najlepšie budičky Registrovaná známka „Adler-Roskopf-Alarm“ k dostaniu len v mojej firme.

Záruka 3 rokov na pisme.

S 1. zvonkom, ocelova kotva a zastavido K 3.80. — S osvetleným v noci číselníkom K 4.20. S 2. zvonkami, ocelova kotva a zastavido 4.40. — S osvieteným vnoci číselníkom 4.80. Súbežné budič hodiny 2.90. S osvieteným vnoci číselníkom 3.80. Záruka 3 rokov na pisme. — S tovarom nespokojným vrátiť sa peňaze. Rozposielanie s poštovou dobierkou.

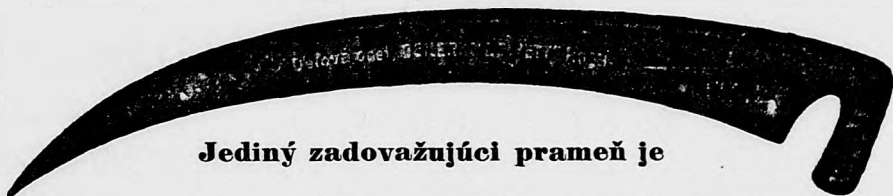
Prvá hodinová fabrika **Brüx Ján Konrad** cis. a král. dvorný líferant v **Brüxi** č. 696. Žiadajte si moj hlavný cenník s 3000 vyobrazeniami franko a zdarma.

Najlepšia kosa na svete je „kosa z delovej ocele generála Devetta“,

ktorá je z najvýbornejších kovov složená shotovená je z najlepšej a najvýbornejšej delovej ocele, a s akou umeleckou vedou je dvojnásobne zahartovaná, že jej možnosť vzdorovania stojí na najväčom stupni a prevyšuje všetko, o sa v tomto obore nachodí.

Ochranná známka.

Jediný zadovažujúci prameň je

PAVEL SOHR, v SOMOGY-SZILL-E,

ku ktorému majú sa zaslať všetky dopisy a objednávky, týkajúce sa kôs generála Devetta

Ceny kosy generála Devetta z delovej ocele sú:

Pri objednaní 5 kusov poštové výdavky znáša firma. Pri objednaní 10 kusov tiež dielňa znáša poštové výdavky a k tomu jednu kosu ešte zdarma zašle. — Za každú kosu z delovej ocele generála Devetta dielňa ručí a nezodpovedajúcu kosu dielňa bez všetkých útrat začaruje (ale zo skúsenosti vieme, že mediz 1000 kusami sa ani jedna zlá nenachodí.) Pravá novota! Vyznačená koša zľahujúcim klúčom 20 kr. «Diadal» náčinia ku nakutín, kládívko, a penka 85 kr. Amerský brusiaci kameň pre kosu na svete najlepší 20 kr.

Objednávky sbierajúcim dáme osobitnú vzácnu výhodu. — Každý nech si žiada cenník na dopisnici.

S kosou z delovej ocele generála Devetta pri jednom brúsení možno na dialku 250—300 krokov kosiť. Jedno nakovanie dostačí na viac dní. Kosa z delovej ocele generála Devetta zhotovená je po ruke

Diamantová ocelová britva trojročnou zárukou za 1 zlatý 50 krajciar. Cenná britvová pošva zdarma.

jedného riadneho kosca, vykovaná a vprobovaná zašle sa so zárukou. Preto nech si nikto do tých čias kosu neobjedná, kým si od výšmenovanej firmy obrázkový cenník nežiadal, ktorý zdarma mu zašle.